

Élet és Irodalom - 2021.11.05. (23. oldal)

Fél egyedül

Szerző: GERGICS ENIKŐ: Színház

A Hermelin Pálfi Tiborjának alakjában Szomoró Dezső nemcsak saját kusza nőügyeit örököltette meg, hanem egyfajta művészi, emberi önarcképet is rögzített. A színház a színházban szituáció patronja persze kifogyhatatlan, de a szerző intim szférájába való betekintés valószínűleg az idő múlásával egyre csökkenő érdeklődésre tart számot. Száz év után nyilván nem muszáj, hogy Pálfilegalább kicsit Szomoró is legyen. Lehet például, mint a Mohácsi testvérek jelen megközelítésében, hogy az ünnepektől drámairót a frusztrált, éretlen magánéletével akár még tehetségesnek, sőt kompetensnek se lássuk.

Ez a Pálfi Tibor nem szerelmet, még csak nem is szexet akar a nőktől, egyszerűen csak egy pillanatra sem bírja elviselni a fizikai egyedüllétet, és ennek kiküszöbölésére a csereszabatos nők valamivel alkalmasabbak, mint az úgynevezett barátai és a mulatságok a lakásán. A szerepet alakító Harsányi Attilán van egy vékony réteg rutinszerű lehenyélőtség, de még a nőkhöz is a saját elveszettségén, gyámoltalanságán keresztül közeledik, a bevált csajozós szövege nettó önsajnáltság. Lehet, hogy az írása maga sem más, mint pótcselekvés, és nem az alkotás a célja, hanem annak a helyzetnek, státuszának az előállítására szolgál, amelyben a magányozás minden módja lehetséges. A telefon folyamatosan csörög, az emberek egymásnak adják a kilincset a legénylakásban, de egyrészt a népszerűség vagy a szakmai siker Pálfit nem nagyon mozgatja meg, másrészt az előadás során egyre inkább úgy látszik, ez a siker részben valamiféle kozmikus véletlennek, részben pedig aktuális szeretője kitartó menedzseri munkájának tudható be. Tisztelettel, csodálattal csak idegenek néznek rá, saját környezete viszont részvétlenül, sőt kajánul viszonyul a fájdalmaihoz – a rendezés persze megmutatja azt is, mennyire nehéz nem kinevetni ezt a melodramatikus, maníros szerelmes reménykedést és a következményes depresszióba zuhanást.

Harsányi játéka magát öregíti, úgy játssza el az évhajhászt és a nagyvilágit, hogy rögtön kellően lötyögjön is rajta ez a szerepen belül felvett póz; csak akkor válik majd elevenné, formátummá ez a férfi, amikor felbukkan a korábbi szeretője, eddig sosem látott gyerekének anyja. Az első néhány gesztus, a találkozás ígéretnél való megrendülés még túldimenzionált, a gyerekekkel való interakciók meg végig kimondottan hamisak, úgy hurcolják végig az előadáson szegény fiút, mint egy kelléket.

A Tóth Hermint, Hermelint játszó Mészöly Annával közös jelenetekben viszont nincs kivetnivaló, a kettejük közötti feszültség olyan destruktív szerelemként jelenik meg a színpadon, amelyben nem lehet sok semmilyen túlzás (esetleg a brutális korkülönbség). Mészöly Anna jelenlétében benne van az a még naivavonásokat hordozó, izgalmasan kesernyés, vibráló fiatal nő, akiről el lehet hinni, hogy évek után is az örületbe bírja kergetni a férfit. Erről a Herminről nem derül ki világosan, mi mozgatja, de még impulzív kirohanásai is önazonosnak, kongruensnek tűnnek.

Az aktuális szerető, a Vígszínház sikeres színésznője, Lukács Antónia az előadásban jelentősen megfiatalodott, ezzel az életkrízisről teljes egészében a kapcsolódásra kerülhet át a fókusz. Csakó Julianna egyrészt a fülsértő, komolyan vehetetlen hisztériázásával, másrészt pusztán metsző pillantásokkal teremt meg azt a nőt, aki a negédes zsarnokoskodás, üres birtokféltés mögé rejti a

függőséggel határos szerelmet. Fürdőzik Pálfisikereiben, de úgy, hogy leplezetlenül a saját teremtményében gyönyörködik, és mégis bolondul ezért az általa megcsinált férfiért, akinek talán épp a bénaságába szeretett bele korábban.

A hármójukat körülvevő, számos további szerep alkotta mérsékelt tömegből csak néhányan tudnak valamennyire kiemelkedni. Görög László a szomszéd magyartanár, Plundrich szerepében hiányosságait szerethető modorával ellensúlyozó, kedélyes, barátságos figura, akiről briliáns módon egyáltalán nem lehet eldönteni, hogy valójában kedveli-e ezeket az embereket, akiket egy kicsit használ is, vagy legszívesebben joviálisan nevetgélve elvágna a torkukat álmukban. Rusznák Adriennben összhangban van egymással a makacs, nagyszájú cseléd, aki az urával mint művésszel szemben viszont végsőkéig elkötelezett rajongó is tud lenni. Minden színészt mozgató, mohácsi jelenet van ugyan a második felvonásban, de a premierbuli a kaotikus részegeskedés ellenére is kicsit túlhígítottnak, lagymatagnak érződik, egy kézen megszámlálhatóak a poénok. Azok is főleg a sztereotip buta szőkét játszó Edvi Henriettához kapcsolódnak, vagy nagyon hasonló alapon Rózsa Krisztiánhoz, mert az általa játszott Szűcs Mihály se mehetett volna színész helyett atomfizikusnak. Szirbik Bernadett rokonszenvesen szürke, lány tekintetű Tördes Sári, kaparja a torkot, ahogy pusztá heccből leitatják és megalázzák. A játékidőt duzzasztó csoportképek összességében nem igazán szolgálják meg a rájuk szánt perceket, hacsak azzal nem, hogy bőkezűen illusztrálják, mennyire magányos is Pálfia saját közegében (és mennyire magára marad itt mindenki más is, ha komoly dolgokról van szó – a Simon Zoltán játszott Róna-Ilosnak mindig van egy fél perce, hogy egyre darabosabban nyelje le a Márianosztrán rabosított barátnőjén való konstans viccelődést). Kellemetlenül hiányzik ebből az előadásból a Mohácsi-átiratok mértéktelen nyelvi humora, és az a lehengető, lüktető tömegjáték, ami indokot ad arra, hogy miért legyen egy ilyen kiszámítható, sétatempójú történetből ma is három felvonás és négy óra.

Khell Zsolt látványvilága az impozáns léptékű és perspektívájú, de kicsit szegényes kivitelűnek, amolyan díszletszerűnek érződő háttérből és az attól élesen elütő, finom stílusbútorokból, számos élethű vagy elfogyaszthatóságig valóságos kellék kettősségéből adódik össze. A színházat kabalatárgyként vizuálisan is behozza a díszletbe a színházi függöny. Az antik kárpitozott székek és a fürdőszoba modern, márványos csempepaneljei hasonlóan viszonyulnak a századelő stílusához, mint Remete Kriszta jelmezei, amelyek vonalvezetésükben, színeikben megidéznek a kort, de határozottan el is mozdulnak tőle. Kovács Márton zenéje ezúttal meghúzódik a háttérben, a zenekar se fér a színpadra.

A harmadik felvonásban minden az egyértelműnek ígérkező happy end felépülését szolgálja, és Mohácsiék itt járják csúcsra a cinikus disszonanciát. A kezdettől elkerülhetetlen házasságban nem a múltbeli hűtlenség vetül előre jövőbeli problémaként, hanem a szerelmi máz alatt válik meztelenné a házasság mint a múltban prostituálódott, egyedülálló anya és a teljesen a tönk szélére sodródott, öregedő férfiközös mentő ötlete, amiből szükségszerűen ki kell múlnia a lényeknek. Fél éve elkopott barátok ugranak elő a meglepetéspartin, hogy gratuláljanak, és szakmai fronton is minden rendben, a Vígszínház élére új igazgatót neveztek ki, aki abszolút hozzá nem értő, érdektelen, a színészeket pedig udvariasan lenézi, de legalább jóban lehet vele lenni – vagyis a záróképre meg is érkezünk a jelenbe. (Szomoró Dezső: Hermelin, **Miskolci Nemzeti Színház**, r.: Mohácsi János, október 30.)

GERGICS ENIKŐ:

Színház

Fél egyedül

A *Hermelin* Pálfi Tiborjának alakjában Szomoró Dezső nemcsak saját kusza nőügyeit örökítette meg, hanem egyfajta művészi, emberi önrcképet is rögzített. A színház a színházban szituáció patronja persze kifoghatatlan, de a szerző intim szférájába való betekintés valószínűleg az idő múlásával egyre csökkenő érdeklődésre tart számot. Száz év után nyilván nem muszáj, hogy Pálfi legalább kicsit Szomoró is legyen. Lehet például, mint a Mohácsi testvérek jelen megközelítésében, hogy az ünnepléte drámaírói frusztrált, éretlen magánéletével akár még tehetségesnek, sőt kompetensnek se lássuk.

Ez a Pálfi Tibor nem szerelmet, még csak nem is szexet akar a nőktől, egyszerűen csak egy pillanatra sem bírja elviselni a fizikai egyedüllétet, és ennek kiküszöbölésére a csereszabatos nők valamivel alkalmasabbak, mint az úgynevezett barátai és a mulatságok a lakásán. A szerepet alakító Harsányi Attilán van egy vékony réteg rutinszerű lehangoltság, de még a nőkhöz is a saját elvesztségén, gyámoltalanságán keresztül közeledik, a bevált csajos szövege nettó önsajnáztatás. Lehet, hogy az írása maga sem más, mint pótcselekvés, és nem az alkotás a célja, hanem annak a helyzetnek, státuszának az előállítására szolgál, amelyben a magányozás minden módja lehetséges. A telefon folyamatosan csörög, az emberek egymásnak adják a kilincset a legénylakásban, de egyrészt a népszerűség vagy a szakmai siker Pálfit nem nagyon mozgatja meg, másrészt az előadás során egyre inkább úgy látszik, ez a siker részben valamiféle kozmikus véletlennek, részben pedig aktuális szeretője kitartó menedzseri munkájának tudható be. Tisztelettel, csodálattal csak idegenek néznek rá, saját környezete viszont részvétlenül, sőt kajánul viszonyul a fájdalomhoz – a rendezés persze megmutatja azt is, mennyire nehéz *nem* kinevetni ezt a melodramatikus, maníros szerelmes reménykedést és a következőkben depresszióba zuhanást.

Harsányi játéka magát öregíti, úgy játssza el az évhajhást és a nagyvilágot, hogy rögtön kellően lötyögjön is rajta ez a szerepen belül felvett póz; csak akkor válik majd elvénné, formátummá ez a férfi, amikor felbukkan a korábbi szeretője, eddig sosem látott gyerekeinek anyja. Az első néhány gesztus, a találkozás ígértén való megrendülés még túldimenzionált, a gyerekekkel való interakciók meg végig kimondottan hamisak, úgy hurcolják végig az előadást szegény fiút, mint egy kelleket.

A Tóth Hermint, *Hermelin* játékos Mészoly Annával közös jelenetekben viszont nincs kivetnivaló, a ketjük közötti feszültség olyan destruktív szerelemként jelenik meg a színpadon, amelyben nem lehet sok semmilyen túlzás (esetleg a brutális különbség). Mészoly Anna jelenlétében benne van az a még naivonásokot hordozó, izgalmasan kesernyés, vibráló fiatal nő, akiről el lehet hinni, hogy évek után is az örületbe bírja kergetni a férfit. Erről a Herminről nem derül ki világosan, mi mozgatja, de még impulzív kirohanásai is önzónosnak, kongruensnek tűnnek.

Az aktuális szerető, a Vígsház sikeres színésznője, Lukács Antónia az előadásban jelentősen megfiatalodott, ezzel az életkrízisről teljes egészében a kapcsolódásra kerülhet át a fókusz. Czako Julianna egyrészt a fűlért, komolyan vehetetlen hisztériázásával, másrészt pusztá metsző pillantásokkal teremt meg azt a nőt, aki a negédes zsarnokoskodás, üres bírtokfélés mögé rejti a függőséggel határos szerelmet. Fürdözik Pálfi sikereiben, de úgy, hogy leplezetlenül a saját teremtésében gyönyörködik, és mégis boldogul ezért az általa megcsinált férfit, akinek talán épp a bénaságába szeretett bele korábban.

A háromjukat körülvevő, számos további szerep alkotta mérsékelt tömegből csak néhányan tudnak valamennyire kiemelkedni. Görög László a szomszéd magyartanár, Plundrich szerepében hiányosságait szerethető modorával ellensúlyozó, kedélyes, barátságos figura, akiről briliáns módon egyáltalán nem lehet eldönteni, hogy valójában kedveli-e ezeket az embereket, akiket egy kicsit használ is, vagy legszívesebben jovialisan nevetgélve elvágna a torkukat álmukban. Ruzsák Adriennben összhangban van egymással a makacs, nagyszájú cseléd, aki az urával mint művészszel szemben viszont végsőkéig elkötözött rajongó is tud lenni.

Minden színészt mozgató, mohácsi jelenet van ugyan a második felvonásban, de a premierbuli a kaotikus részegeskedés ellenére is kicsit túlhigitottnak, lagymatagnak érződik, egy kézen megszámolhatóak a poénok. Azok is főleg a sztereotip buta szökejt játszó Edvi Henriettához kapcsolódnak, vagy nagyon hasonló alapon Rózsa Krisztinához, mert az általa játszott Szűcs Mihály se mehetett volna színész helyett atomfizikusnak. Szirbik Bernadett rokonszenvesen szürke, lágy tekintetű Tördes Sári, kaparja a torkot, ahogy pusztá heccből leitatják és megalázzák. A játékidőt duzzasztó csoportképek összességében nem igazán szolgálják meg a rájuk szánt percek, hacsak azzal nem, hogy bőkezűen illusztrálják, mennyire magányos is Pálfi a saját közegében (és mennyire magára marad itt mindenki más is, ha komoly dolgokról van szó – a Simon Zoltán játszott Róna-Ilosnak mindig van egy fél perce, hogy egyre darabosabban nyelje le a Máriaosztrán rabosított barátjának való konstans viccelődést). Kellemtelenül hiányzik ebből az előadásból a Mohácsi-átiratok mértéktelen nyelvi humora, és az a lehangoló, lüktető tömegjáték, ami indokot ad arra, hogy miért legyen egy ilyen kiszámítható, sétatempójú történetből ma is három felvonás és négy óra.

Khell Zsolt látványvilága az impozáns léptéki és perspektívájú, de kicsit szegényes kivételnek, amolyan diszletszerűnek érződő háttérből és az attól élesen elütő, finom stilbitorokból, számos élethű vagy elfogyaszthatóságig valóságos kellék kettősségéből adódik össze. A színházat kabalatárgyként vizuálisan is behozza a diszletbe a színházi függöny. Az antik kárpított szék és a fürdőszoba modern, márványos csempepanelei hasonlóan viszonyulnak a századelő stílusához, mint Remete Kriszta jelmezei, amelyek vonalvezetésükben, színeikben megidézik a kort, de határozottan el is mozdulnak tőle. Kovács Márton zenéje ezúttal meghúzódik a háttérben, a zenekar se fér a színpadra.

A harmadik felvonásban minden az egyértelműnek ígérkező happy end felépülését szolgálja, és Mohácsiék itt járják csúcsra a cinikus disszonanciát. A kezdetől elkerülhetetlen házasságban nem a múltbeli hűtlenség vetül előre jövőbeli problémaként, hanem a szerelmi máz alatt válik meztelenné a házasság mint a múltban prostitúció, egyedülálló anya és a teljesen a tönk szélére sodródott, öregedő férfi közös mentő ötlete, amiből szükségszerűen ki kell múlnia a lényegnek. Fél éve ellopott barátok ugranak elő a meglepetéspartin, hogy gratuláljanak, és szakmai fronton is minden rendben, a Vígsház élére új igazgatót neveztek ki, aki abszolút hozzá nem értő, érdektelen, a színészeket pedig udvariasan lenézi, de legalább jóbán lehet vele lenni – vagyis a záróképre meg is érkezünk a jelenbe.

(Szomoró Dezső: *Hermelin, Miskolc Nemzeti Színház, r. Mohácsi János, október 30.*)

[Link](#)